

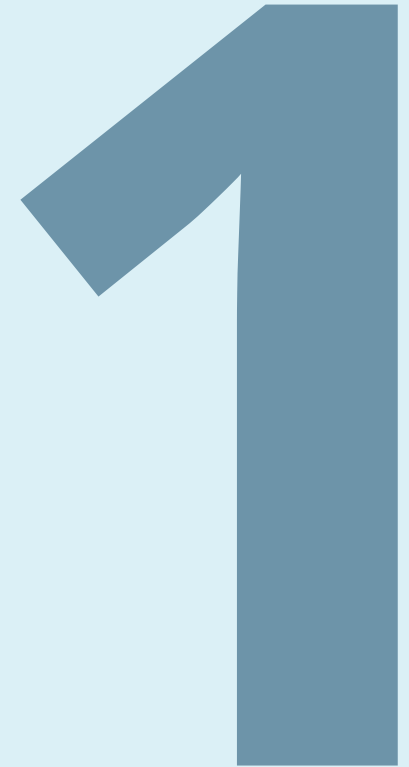
Närståendes delaktighet i psykiatri och rättspsykiatri

Sofia Åhlqvist, utredare & Karolin Lindberg, utredare

Inspirationsdag för anhörigstöd vid psykisk ohälsa

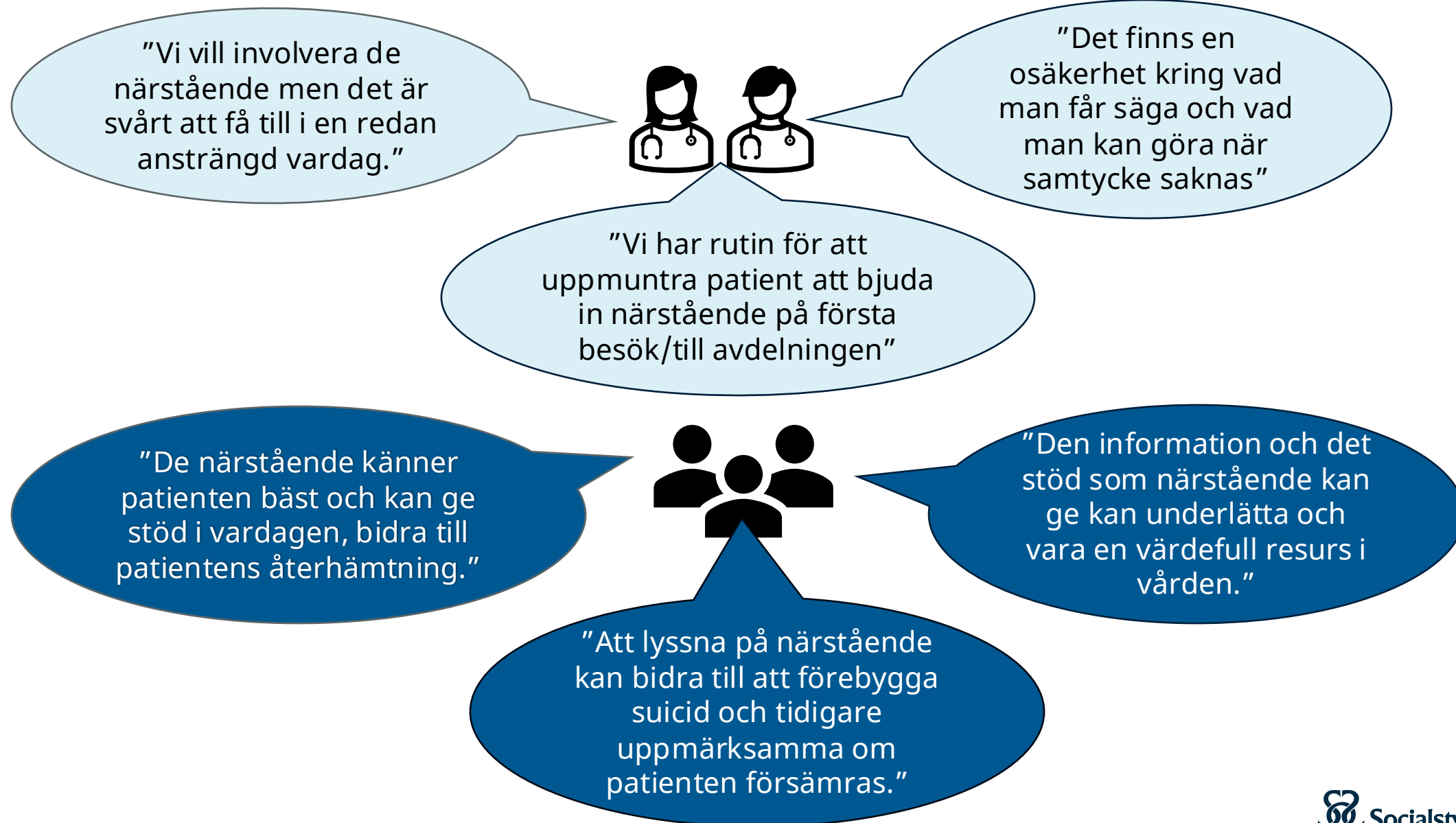
14 november 2025

Vad?

”Precis som inom all annan hälso- och sjukvård behöver psykiatri och rättspsykiatri se de närstående som viktiga resurser i patientens vård och behandling.”

Om närståendes delaktighet

Närståendes betydelse och roll lyfts på flera håll:

Vårt bidrag

Socialstyrelsen vill bidra till att de närstående ska vara en naturlig del och värdefull resurs i vuxenpsykiatrins och rättspsykiatrins dagliga arbetet.

Nu finns ett stöd för hur vuxenpsykiatrik och rättspsykiatrik kan arbeta för att involvera och göra närstående delaktiga.

Utgångspunkter för stödet

Presumtivt samtycke snarare än presumtiv sekretess

Implementeringsstöd för att:

- stärka det systematiska arbetet med att involvera närstående
- klargöra stöd och information som kan ges till närstående även då samtycke saknas
- stärka suicidprevention och åtgärder efter suicid och suicidförsök

Vem?

2

Målgrupp och avgränsningar

Vem?

Vårdpersonal, chefer och verksamhetsutvecklare

Var?

Vuxenpsykiatri och rättspsykiatri (både öppenvård och slutenvård)

Avgränsningar?

Vuxna närstående*

**Se även Kunskapsguidens tema [Barn som anhöriga](#)*

Hur?

3

Arbeta systematiskt för att göra närstående delaktiga

Leda och planera

Tydliggöra och stärka närståendes delaktighet och inflytande

Följa upp, utreda, lära och förbättra

Använda närståendes synpunkter och erfarenheter i förbättrings- och patientsäkerhetsarbete

Ge vård och stöd

Involvera närstående som informerade och delaktiga resurser

Inleda
vårdkontakt

Bedöma
vårdbehov

Planera vård

Genomföra
åtgärder

Följa upp
vård

Fortsätta eller
avsluta vård

Vad innehåller stödet?

Introduktion

- Varför närstående är viktiga resurser i vården
- Film
- Vem är närstående?
- Hur kan närstående bidra?

För vårdpersonal

- Att ge vård och stöd med närstående som informerade och delaktiga resurser
- Olika typer av stöd till närstående
- Flödesschema: Om samtycke saknas

För chef och verksamhets-utvecklare

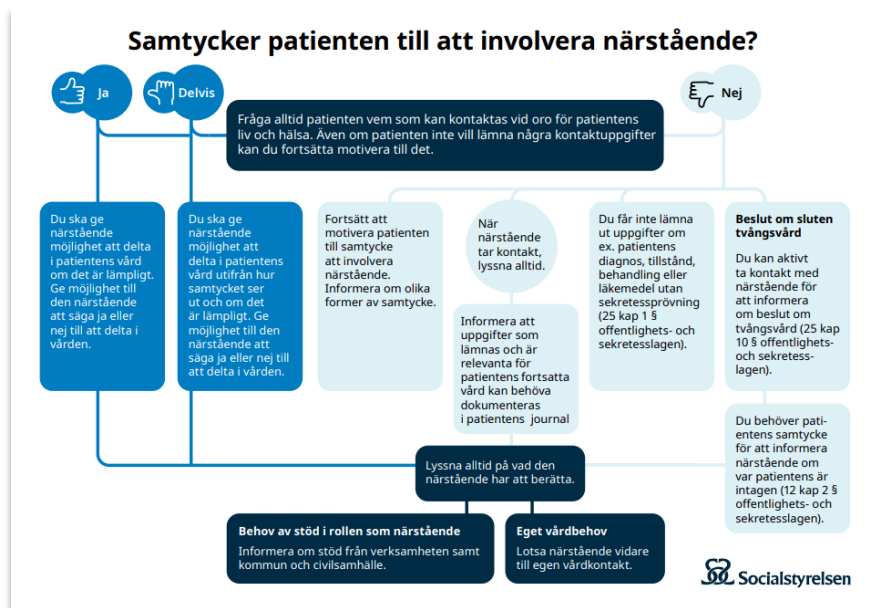
- Kvalitetsledningssystem med närståendeperspektiv
- Formulär Självskattning av närståendes delaktighet
- Lagar och strategier som berör närståendes delaktighet
- Stärka utredning och åtgärder till närstående efter suicid och suicidförsök

Att leda utvecklingsarbete

- Förslag på hur arbetat kan genomföras gemensamt inom verksamheten
 - Självskattning
 - Tillfälle 1: Reflektionsmaterial och diskussion av utvecklingsbehov
 - Tillfälle 2: Definiera och välja ut utvecklingsområden
 - Prova nya arbetssätt och att följa upp/justera

Kunskapsguiden: Närståendes delaktighet i psykiatri och rättspsykiatri

Film: Närståendes delaktighet i psykiatri och rättspsykiatri

Elin Fröding, psykiater, chefläkare och forskare, och Peter Andiné, rättspsykiater och professor, samtalar om varför närstående är viktiga resurser i psykiatri och rättspsykiatri. Filmen är 4 minuter och 45 sekunder lång.

Kommande stöd

4

Våra kommande stöd inom suicidprevention

Krisplan

- Film
- Broschyr: Krisplan - ta fram, använda och följa upp

Patientresan

- Kartlägga och utveckla vårdkedjan efter suicidförsök

Lära av avvikelser

- Att stärka lärande och implementering utifrån avvikelser eller missförhållanden

Frågor eller funderingar?

Ta del av temat på Kunskapsguiden:

